

Lööf och Martinssons recept ökar utanförskapet

Dagens Nyheter den 2 juni 2015

Sverige behöver bättre förutsättningar för jobbskapande. Utbildningspremien behöver höjas, vilket ger fler tillväxt drivande höglönlade arbeten, vilket i sin tur höjer efterfrågan på arbetskraft även med lägre utbildning. Sänkta skatter på arbete kombinerat med reformer som förbättrar kompetensförsörjningen är nyckeln till en sådan utveckling! Tvärtemot denna insikt hävdar Hans Lööf och Gustav Martinsson att bland annat jobbskatteavdraget är negativt för ekonomisk tillväxt.

Deras resonemang bygger på den gamla tanken att omvandlingstrycket i ekonomin kan ökas genom att via beskattning höja kostnaden för arbete. Detta är fel! Resultatet av en sådan politik skulle sannolikt vara försvagad internationell konkurrenskraft, färre jobb och ökat utanförskap. Sverige behöver tvärtom en politik som sänker skatten på arbete och sätter fokus på de mikroekonomiska förutsättningarna för ekonomisk utveckling. Mycket talar för att en avskaffad värnskatt skulle vara självfinansierad genom att leda till ett ökat arbetskraftsutbud. I stället avser regeringen att höja den högsta marginalsikten på arbetsersättningen till över 70 procent nästa år.

Studier av den ekonomiska tillväxtens komponenter under 2000-talet att den privata sektorns bidrag till tillväxten kan förklaras av att alltför många har kommit i sysselsättning och i synnerhet högutbildade har bidragit till tillväxten. Att, som Lööf och Martinsson, stirra sig blind på totalfaktorproduktiviteten (TFP) leder fel. TFP är ett mått på den teknologiska utvecklingen, men också ett mått på vår okunskap kring vilka faktorer som driver tillväxten. Vanligen minskar nämligen den uppmätta storleken på TFP när justeringar görs för arbetskraftens sammansättning.

Sverige står inför stora strukturella omställningar: digitalisering, globalisering, automatisering och urbanisering. Dessa krafter förändrar svensk arbetsmarknad i grunden. Vi har redan sett hur matchningen mellan efterfrågan och utbud på arbetskraft kraftigt försämrats. Såväl vakanser som arbetslöshet har stigit. Till detta ska läggas ett lågt kapacitetsutnyttjande i ekonomin. Att i ett sådant läge föreslå skattehöjningar på arbete i syfte att öka strukturomvandlingstrycket är ogenomtänkt.

Problemet i svensk ekonomi är inte bristande strukturomvandlingstryck utan allvarliga brister i den svenska ekonomins förmåga att anpassa sig till nya förutsättningar.

Sverige behöver tillåta stigande inkomstspridning och en högre lönepremie för värdefull högre utbildning. Detta förenklar etablering på arbetsmarknaden för ungdomar, nyanlända och lågutbildade som sedan stegvis kan förvärva kunskaper och därmed successivt höja sin produktivitet och lön. Men det skulle även leda till ökat arbetskraftsutbud och förbättrade möjligheter att rekrytera högkompetent arbetskraft.

Att öka produktiviteten hos de sysselsatta genom att slå ut dem med lägst produktivitet helt och hållet, vilket är vad Lööf och Martinsson indirekt föreslår, är inte bara inhumant utan också ekonomiskt irrationellt.

Johan Eklund

Professor i nationalekonomi och vd för Entreprenörskapsforum

Magnus Henrekson

Professor i nationalekonomi och vd för Institutet för Näringslivsforskning.